

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Kommunala webbplatser kommunikation om lokala risker

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enheten för den enskildes skydd och beredskap

Text: Johan Landenmark.
Foto: Thomas Henriksson

Publ nr: MSB1453 – november 2019
ISBN: 978-91-7383-977-8

Inledning

Risikommunikation är att kommunicera om kända risker och hot, om konsekvenserna som riskerna och hoten kan få för individen och samhället, samt hur enskilda, ansvariga myndigheter och andra aktörer kan förbereda sig för att minimera konsekvenserna av olyckor, kriser och krig.

Följande studie är en analys av samtliga 290 svenska kommuners kommunikation av risker, hot och beredskap på respektive kommuns webbplats. Analysen är huvudsakligen kvantitativ, men med kvalitativa inslag beroende på behandlad frågeställning.

Denna studie bygger vidare på en tidigare studie från 2015, ”Kvantitativ analys av informationen om enskildas krisberedskap på Sveriges kommuners webbplatser”. I uppföljningssyfte har de 5 första frågeställningarna nedan utformats utifrån frågorna i den tidigare analysen.

Övriga frågor är delvis formulerade utifrån MSBs ”Guide för risk-kommunikation”. Resultatet beräknas ligga till grund för vidareutveckling av guiden.

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	7
Metod	8
Finns det förklaring av begreppen kris/samhällskris, vad som kan hända och information om samhällets sårbarhet?	10
Bedömningsmall	10
Resultat	10
Kommentarer	11
Finns det information ur ett individperspektiv kopplat till informationen i fråga 1?	12
Bedömningsmall	12
Resultat	12
Kommentarer	13
Är informationen språkligt målgruppsanpassad?	14
Bedömningsmall	14
Resultat	14
Kommentarer	14
Finns det information om lokala risker och hot?	15
Bedömningsmall	15
Resultat	15
Kommentarer	16
Finns det information om hur enskilda bör agera vid en lokal samhällskris?	17
Bedömningsmall	17
Resultat	17
Kommentarer	18
Totalbetyg för fråga 1–5	19
Resultat	19
Kommentarer	19
Beskrivs kommunens ansvar?	20
Bedömningsmall	20
Resultat	20
Kommentarer	21
Beskrivs individens eget ansvar?	22
Bedömningsmall	22
Resultat	22
Kommentarer	22

<u>Finns det information som rör totalförsvaret?</u>	23
<u>Bedömningsmall</u>	23
<u>Resultat</u>	23
<u>Kommentarer</u>	24
<u>Finns det information om totalförsvarsplaneringen?</u>	25
<u>Bedömningsmall</u>	25
<u>Resultat</u>	25
<u>Kommentarer</u>	26
<u>Finns det information om VMA?</u>	27
<u>Bedömningsmall</u>	27
<u>Resultat</u>	27
<u>Kommentarer</u>	27
<u>Finns det separata sidor för lästlöst svenska/andra språk?</u>	28
<u>Bedömning</u>	28
<u>Resultat</u>	28
<u>Kommentarer</u>	28
<u>Hur lätt är det att klicka/söka sig fram till informationen?</u>	29
<u>Resultat</u>	29
<u>Finns det information om att kommunen har en frivillig resursgrupp (FRG)?</u> 30	30
<u>Resultat</u>	30
<u>Finns det hänvisning till vart kommuninvånare kan vända sig om de vill hjälpa till vid kriser?</u>	31
<u>Bedömningsmall</u>	31
<u>Resultat</u>	31
<u>Finns det information om eldningsförbud?</u>	32
<u>Bedömningsmall</u>	32
<u>Resultat</u>	32
<u>Kommentarer</u>	32
<u>Finns det information om hur enskilda bör förhålla sig för att inte starta bränder?</u>	33
<u>Bedömningsmall</u>	33
<u>Resultat</u>	33
<u>Kommentarer</u>	33

<u>Finns det länkar till dinsakerhet.se och krisinformation.se?</u>	34
<u>Resultat</u>	34
<u>Kommentarer</u>	34
<u>Nämns broschyren "Om krisen eller kriget kommer"?</u>	35
<u>Resultat</u>	35
<u>Riskkommunikation på kommunernas Facebooksidor</u>	36
<u>Bedömningsmall</u>	36
<u>Resultat</u>	36
<u>Kommentarer</u>	37
<u>Slutsats</u>	38

Sammanfattning

Det är vanligare att kommunerna informerar om hot och risker ur ett mer generellt och övergripande perspektiv än att man har information som rör den lokala hot- och riskbilden specifikt.

Medelvärdet för totalbetyget rörande huvudfrågorna i denna analys (fråga 1–5) ligger på 3,57 poäng av maximala 12 poäng.

Informationen är i huvudsak god gällande enskildas hemberedskap och ansvarsfördelningen vid en kris. Däremot är informationen om råd för hur enskilda bör agera vid en lokal samhällskris betydligt sämre.

Metod

Kommunernas information analyserades med fokus på tillgänglighet ur enskildas perspektiv. Därav uteslöts dokument som saknar målgruppsanpassning för enskilda, såsom risk- och sårbarhetsanalyser (RSA), krishanteringsplaner etc., även i de fall sådana dokument fanns publicerade i anslutning till målgruppsanpassad information. Samtliga 290 webbplatser studerades utifrån följande frågeställningar:

- Finns det förklaring av begreppen kris/samhällskris, vad som kan hända och information om samhällets sårbarhet?
- Finns det insiktsinformation ur ett individperspektiv kopplat till frågan ovan? Hur individen kan påverkas, individens egen beredskap och förmåga.
- Är informationen skriven på begriplig svenska/finns tillgänglig på begriplig svenska?
- Finns det information om lokala risker och hot? (Exklusive Seveso).
- Finns det information om hur enskilda bör agera vid en lokal samhällskris?
- Beskrivs kommunens ansvar (ur enskildas perspektiv)?
- Beskrivs individens eget ansvar?
- Finns det information som rör totalförsvaret?
- Finns det information om totalförsvarsplaneringen?
- Finns det information om VMA?
- Finns det separata sidor för lästlöst svenska/andra språk?
- Hur lätt är det att klicka/söka sig fram till informationen?
- Finns det information om att kommunen har en FRG?
- Finns det hänvisning till vart jag som kommuninvånare kan vända mig om jag vill hjälpa till vid kriser?
- Finns det information om eldningsförbud?
- Finns det information om hur enskilda bör förhålla sig för att inte starta bränder?
- Finns det länkar till dinsakerhet.se och krisinformation.se?
- Nämnas broschyren "Om krisen eller kriget kommer"? Finns det i sådana fall också information om hur det går att få tag på den?

Bedömningsmall

Bedömningsmall för de enskilda frågorna går att finna under respektive frågas underrubrik.

Stor variation i mängd tillgänglig information på de kommunala webbplatserna innebar att tiden för analysen av ovanstående frågeställningar tog mellan 10–40 minuter per webbplats.

Efter varje webbplatsbesök gjordes i förekommande fall också en snabb analys av kommunens officiella sida på Facebook. Facebooksidorna besöktes under 2–3 minuter och analyserades översiktligt med fokus på information om risker, hot och beredskap.

All datainsamling genomfördes under fyra veckor sommaren 2019.

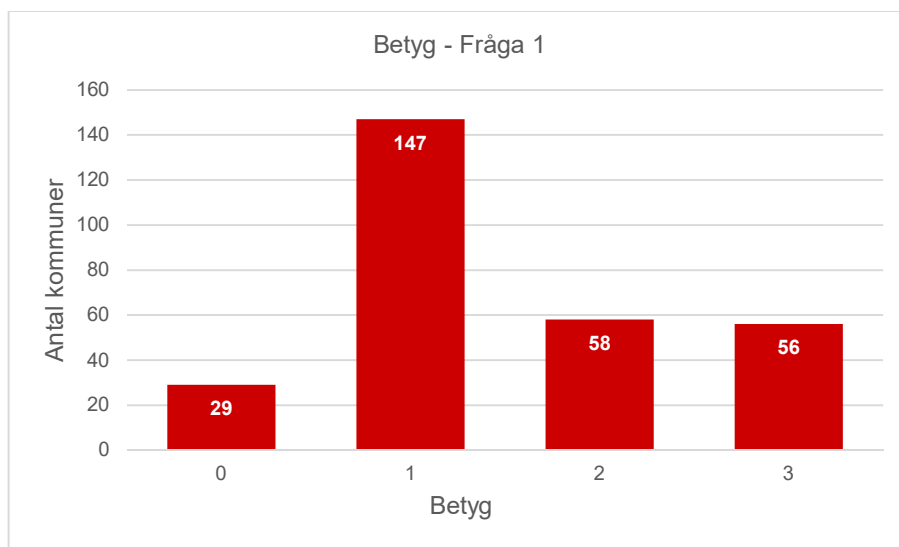
Finns det förklaring av begreppen kris/samhällskris, vad som kan hända och information om samhällets sårbarhet?

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån en betygsskala 0–3 med följande betygskriterier:

- 3 = Beskrivet som/i stort sett beskrivet som i MSBs guide för riskkommunikation, broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”, dinsakerhet.se och på krisinformation.se. Betyget tilldelas även de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktlänk till var på webbplatserna - dinsakerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- 2 = Information tillgänglig, men med vissa brister i helhetsbild eller förklaringar utifrån ovanstående källor.
- 1 = Finns begränsad information/omnämnt, men ej tydligt beskrivet.
- 0 = Ingen information.

Resultat

Figur 1. Fördelningen av betyg för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

De flesta kommuners information innefattar någon form av definition av vad en kris/samhällskris är. Vanligt förekommande är att informationen också innefattar definitionen av extraordinär händelse direkt hämtad ur lagtexten, alternativt kopierad definition från krisinformation.se. Utöver detta förekommer också en rad andra definitioner, eller i ett fåtal fall ingen definition alls. Definitionerna följs ofta av ett par exempel på vad som kan orsaka kriser och vad kriser kan innebära. Mindre vanlig är en längre lista på vad som kan orsaka kriser och vad det kan innebära, liknande det som beskrivs på krisinformation.se under fliken ”Detta kan hända”.

En minoritet av kommunerna beskriver samhällets sårbarhet på ett sådant sätt att det framgår vad sårbarheten beror på och innebär. Vanligare är fraser i stil med ”Vi lever i ett modernt samhälle, men ett modernt samhälle är också ett sårbart samhälle”, men utan någon vidare förklaring. Detta har inte bedömts uppfylla kriteriet för beskrivning av samhällets sårbarhet.

Det är vanligare att kommunerna hänvisar till vidare läsning på dinsakerhet.se eller krisinformation.se istället för att tillhandahålla direktlänkar till relevanta sidor på dessa webbplatser. En hänvisning till startsidorna har i denna analys inte bidragit till ett högre betyg. För det senare har krävts direktlänkar efter en inledande beskrivning.

Finns det information ur ett individperspektiv kopplat till informationen i fråga 1?

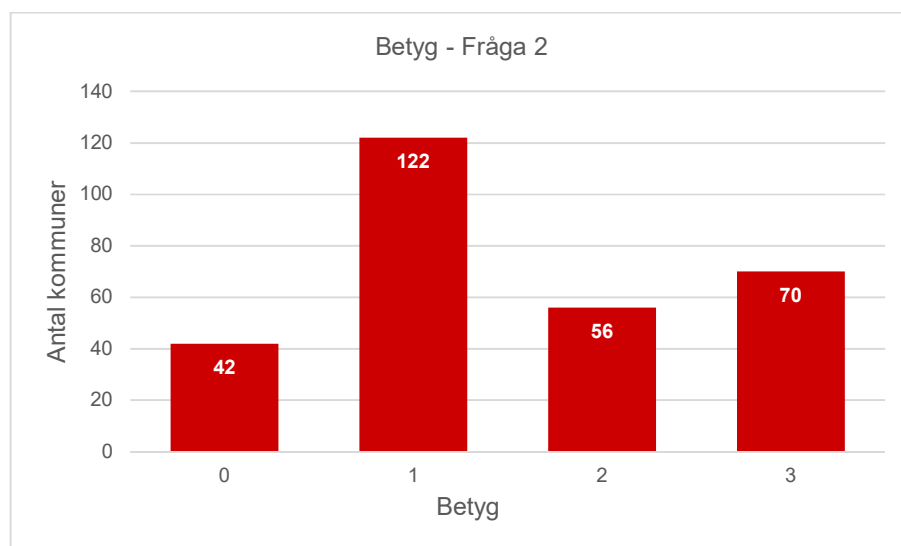
(Hur individen kan påverkas, individens egen beredskap och förmåga).

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån en betygsskala 0–3 med följande betygs-kriterier:

- 3 = Beskrivet som/i stort sett beskrivet som i MSBs guide för riskkommunikation, broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”, dinsakerhet.se och på krisinformation.se. Betyget tilldelas även de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktlänk till var på webbplatserna - dinsakerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- 2 = Information tillgänglig, men med vissa brister i helhetsbild eller förklaringar.
- 1 = Finns någon information, exempelvis om hemberedskap. Ej tydligt beskrivet eller få exempel på scenarier där hemberedskapen kan vara viktig.
- 0 = Ingen information – individperspektivet saknas helt.

Resultat

Figur 2. Fördelningen av betyg för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

Vanligt förekommande är att informationen består av checklistor för hemberedskap och/eller inbäddning av MSBs filmer om hemberedskap med Heidi Andersson. Ofta föregås detta av en inledande beskrivning av vikten av hemberedskap vid händelse av elavbrott. Ovanstående exempel på information har genererat betyg 1.

Ett högre betyg har utdelats i de fall mer ingående insiktsinformation finns tillgänglig om hur individen kan påverkas vid olika samhällskriser. Det kan t ex gälla beskrivning av att betalkort och bankomater slutar att fungera, att det inte kommer vatten i kranen eller toaletten eller att mobilnät och internet slutar att fungera.

Högre betyg har också tilldelats kommuner med direktlänkar till relevant information, men inte utifall länken går till startsidan på exempelvis dinsakerhet.se eller krisinformation.se.

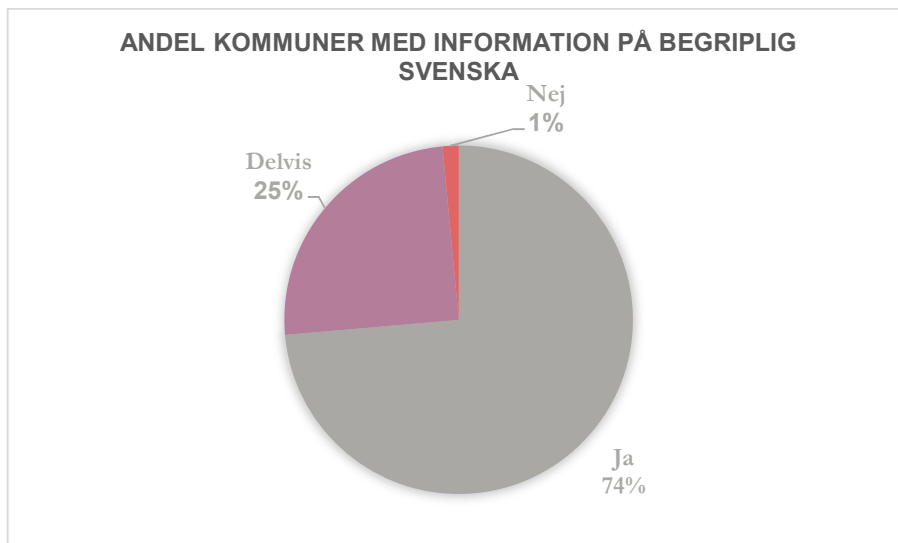
Flera webbplatser hänvisar till en egen kommunal/regional version av broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”.

Är informationen språkligt målgruppsanpassad?

Bedömningsmall

- Ja = Informationen är skriven på begriplig svenska/finns tillgänglig på begriplig svenska. Enkelt och strukturerat, inga svåra ord, korta meningar, korta texter. Följer riktlinjerna i MSBs guide för riskkommunikation.
- Delvis = Vissa svåra ord, långa texter.
- Nej = Ingen anpassning alls.

Resultat

Figur 3. Andel av de kommuner som har informationen för fråga 1 och 2 tillgänglig på begriplig svenska.

Kommentarer

Betyget ”Delvis” har även delats ut i de fall informationen ligger spridd mellan olika flikar/sidor på webbplatsen och genom det minskar tillgängligheten.

Här bör nämnas att analysen har gjorts av endast en person. Bedömningen för denna fråga påverkas därför av denna individs kunskaper i det svenska språket. Denna subjektivitet bör tas i beaktning vid tolkning av resultatet i figur 3.

Finns det information om lokala risker och hot?

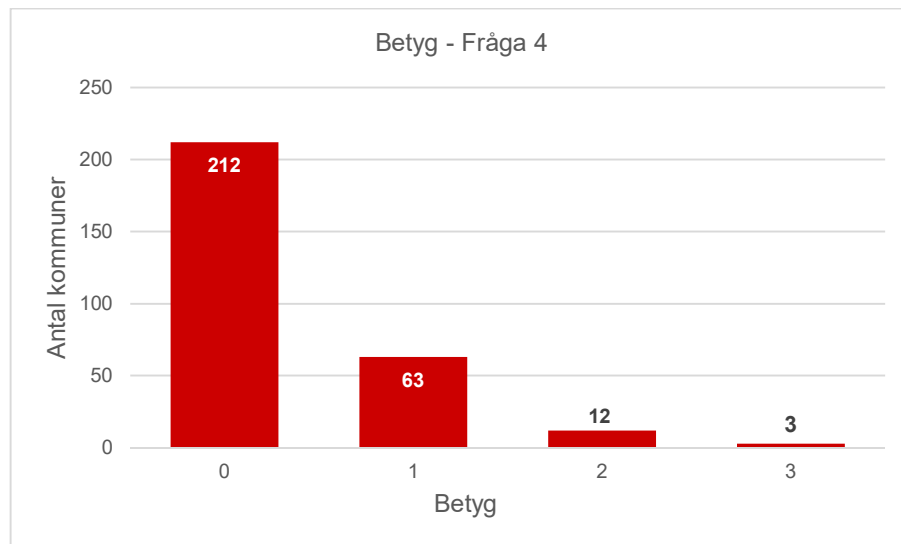
(Exklusive information om Sevesoverksamheter).

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån en betygsskala 0–3 med följande betygsriterier:

- 3 = Flera olika typer av lokala risker och hot beskrivna på ett konkret sätt, hur det kan påverka den kommunala verksamheten (skola, omsorg, vattenförsörjning etc.) och vad riskerna kan innebära för invånarna. Informationen är specifik och detaljerad så att det snabbt går att se vilka områden som berörs. Gott om länkar till mer generell och övergripande information.
- 2 = Lokala risker och hot beskrivna, men mindre specifikt och detaljerat. Ej lika konkreta konsekvenser för den kommunala verksamheten (skola, omsorg, vattenförsörjning etc.) och invånarna.
- 1 = Enstaka lokala risker och hot nämnda. Låg specificitet/detaljnivå och vagt beskrivet vad riskerna/hoten kan innebära för invånarna.
- 0 = Ingen information, det lokala perspektivet saknas helt. Enbart generell och övergripande information som går att finna på dinsakerhet.se och krisinformation.se.

Resultat

Figur 4. Fördelningen av betyg för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

Som framgår av figur 4 saknar de flesta kommuner information om lokala risker och hot. De flesta kommuner beskriver enbart risker generellt och övergripande, såsom avbrott i elförsörjning, telestörningar etc., dvs. information som går att finna på dinsakerhet.se och krisinformation.se. Finns det inget lokalspecifikt tillägg till denna information, exempelvis i form av hur det kan påverka den kommunala verksamheten, har kommunen tilldelats betyg 0.

En vanligt beskriven risk är översvämningar. I de fall denna information kompletteras med lokalspecifik information, såsom kartor över riskområden etc., har betyg från 1 och uppåt tilldelats.

Då dokument utan målgruppsanpassning inte har omfattats av denna analys har eventuella hänvisningar till kommuners RSA inte påverkat betygsättningen. Detsamma gäller information om Sevesoverksamheter, då en analys av tillgången till denna information redan har genomförts under 2019.

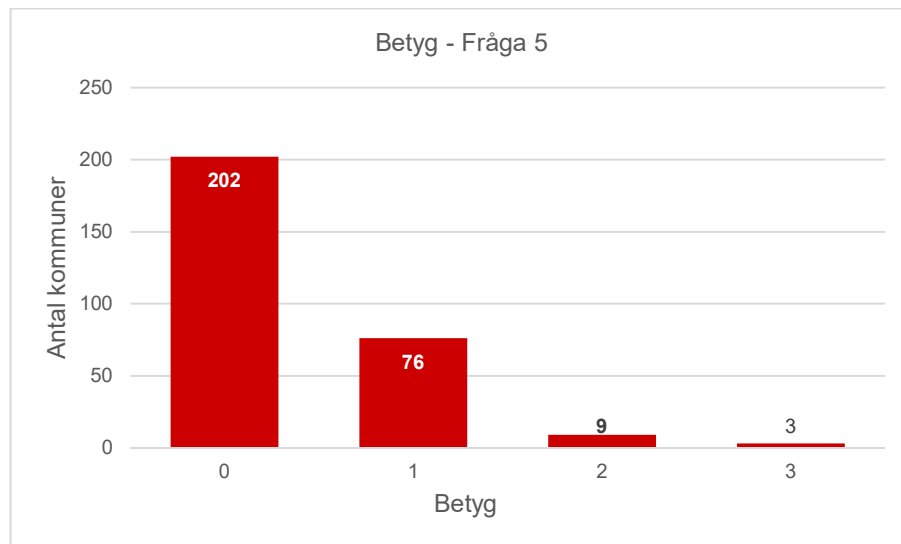
Finns det information om hur enskilda bör agera vid en lokal samhällskris?

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån en betygsskala 0–3 med följande betygs-kriterier:

- 3 = Konkreta tips och råd, som är enkla att följa, för hur man som enskild bör agera kopplat till alla/de flesta specifika risker som identifierats i fråga 3, samt vad som är bra att tänka på. Exempelvis krisfakta om samlingspunkter, platser för vattentankar, värmestugor, kontaktuppgifter, informationstavlor etc.
- 2 = Lägre specificitet och färre konkreta råd om hur enskilda bör agera vid en lokal kris än för betyg 3. Mindre krisfakta än för betyg 3.
- 1 = Något enstaka konkret råd och tips kopplat till lokalspecifika kriser. Delas även ut till de kommuner som hänvisar vidare till vart enskilda ska vända sig för att få råd och tips under en kris.
- 0 = Ingen information. Konkreta tips och råd vid lokala samhällskriser saknas helt. Enbart generell och övergripande information som går att finna på dinsakerhet.se och krisinformation.se.

Resultat

Figur 5. Fördelningen av betyg för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

Som framgår av figur 5 saknar de flesta kommuner information om hur enskilda bör agera vid en lokal samhällskris. Den vanligaste informationen innefattar vart enskilda kan vända sig för att få råd och tips vid en lokal samhällskris. Enbart denna information har genererat betyg 1, då förutsättningarna för stärkt mental beredskap och praktiska förberedelser minskar. Flera kommuner informerar om att ett telefonnummer kommer att upprättas för krisinformation, men utan att sedan skriva ut telefonnumret eller var det går att finna. Detta har inte bedömts som tillräckligt för att generera betyg 1 för denna fråga.

Vanligt bland de kommuner som har tilldelats betyg 1–3 är information om att kommunen upprättar trygghetspunkter vid en samhällskris. Beskriven service vid dessa trygghetspunkter är ofta informationsutbyte, tillgång till lättare mat och dryck, elektricitet och värme.

Flera kommuner beskriver att vattentankar kan komma att placeras ut vid avbrott i vattenförsörjningen. Saknas det tilläggsinformation om var dessa placeras ut eller hur detta kommer att kommuniceras ut har det inte bidragit till högre betyg.

Totalbetyg för fråga 1–5

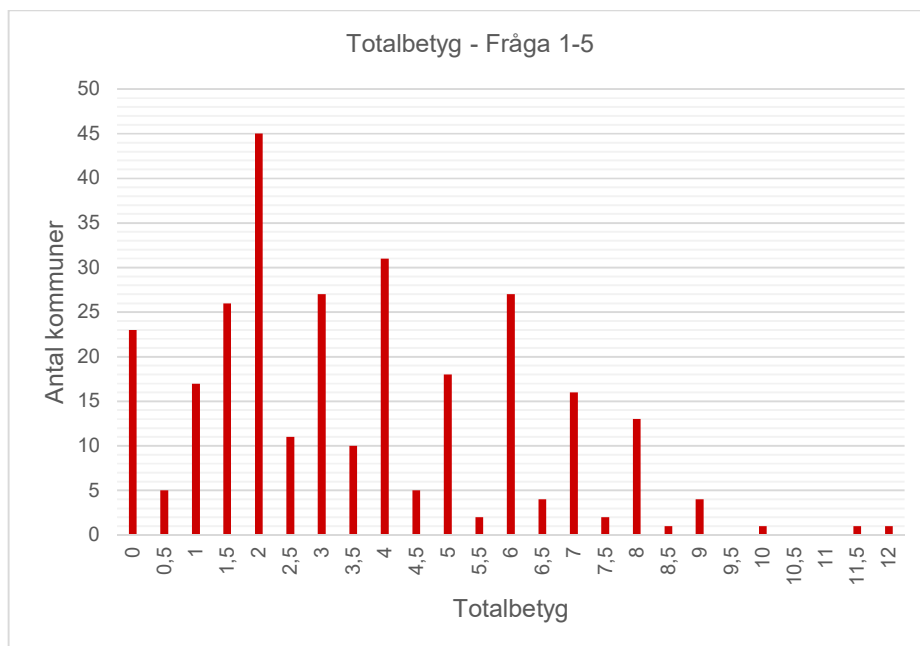
Totalbetyget har beräknats genom att summera betygen för fråga 1–4. Den språkliga tillgängligheten har också påverkat totalbetyget. De kategoriska variablerna Ja/Delvis/Nej har konverterats till numeriska värden enligt följande:

- Ja = 0
- Delvis = -0,5
- Nej = -1

Totalbetyget har sedan kalkylerats enligt följande formel:

$$\text{Totalbetyg} = \text{Betyg F1} + \text{Betyg F2} + \text{Betyg F3} + \text{Betyg F4} + \text{Betyg F5}$$

Resultat

Figur 6. Fördelningen av det beräknade totalbetyget för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

Maxbetyg = 12 poäng.

Medelvärde = 3,57 poäng.

Medianvärde = 3 poäng.

Beskrivs kommunens ansvar?

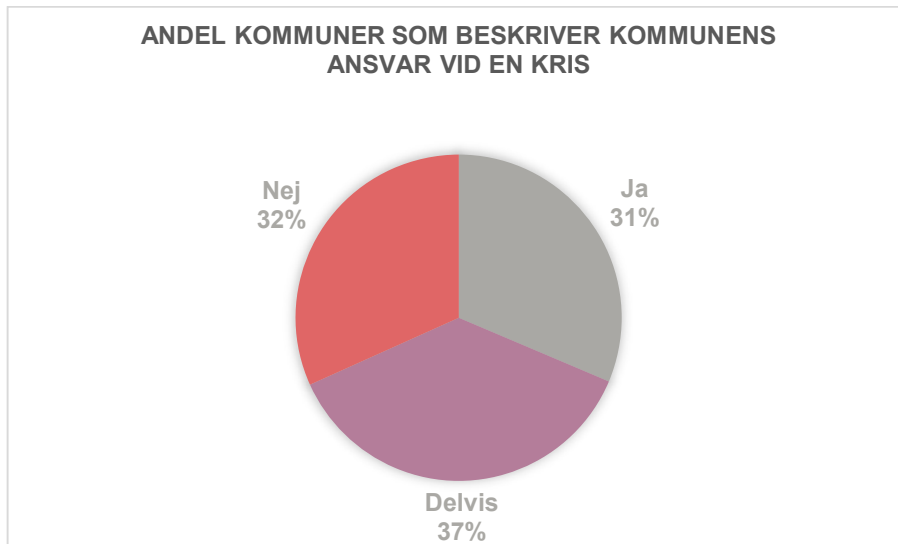
(Ur enskildas perspektiv).

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån betygsskalan Ja/Delvis/Nej med följande betygskriterier:

- Ja = Beskrivet som/i stort sett beskrivet som i broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”, på dinsäkerhet.se och krisinformation.se. Betyget tilldelas även de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktlänk till var på webbplatserna - dinsäkerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- Delvis = Nämns svepande, med brister i tydlighet gällande ansvarsområden etc. Alternativt enbart beskrivning av de tre grundprinciperna för krishantering.
- Nej = Kommunens ansvar nämns ej.

Resultat

Figur 7. Fördelningen av hur samtliga 290 kommuner beskriver kommunens ansvar vid en kris.

Kommentarer

En stor andel av de kommuner som tilldelats betyget ”Delvis” beskriver enbart ansvarsbegreppet med definitioner av de tre principerna ansvarsprincipen, närhetsprincipen och likhetsprincipen. Då frågan är ställd med fokus på enskildas perspektiv har därför betyget ”Delvis” tilldelats, såvida det inte finns tilläggsinformation som förtydligar den praktiska innebörden av principerna för kommuninvånarna.

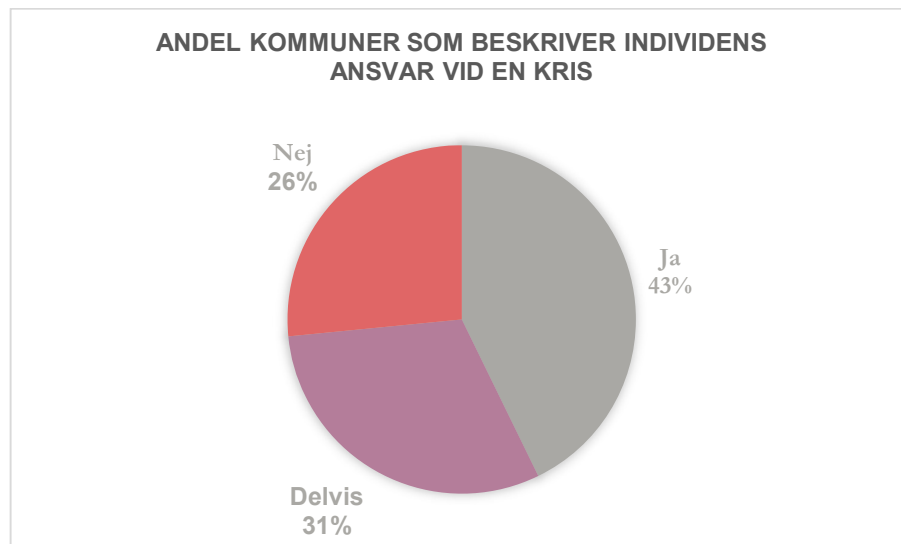
Beskrivs individens eget ansvar?

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån betygsskalan Ja/Delvis/Nej med följande betygskriterier:

- Ja = Beskrivet som/i stort sett beskrivet som i broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”, på dinsäkerhet.se och krisinformation.se. Ges även till de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktlänk till var på webbplatserna - dinsäkerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- Delvis = Nämns eller går att utläsa ”mellan raderna”, men med brister i tydlighet/motivering.
- Nej = Individens ansvar nämns ej.

Resultat

Figur 8. Fördelningen av hur samtliga 290 kommuner beskriver individens ansvar vid en kris.

Kommentarer

Den vanligaste anledningen till att kommuner tilldelats betyget ”Delvis” är att det av informationen enbart framgår att individen har ett eget ansvar, men utan beskrivning av vad ansvaret innebär och utan motivering.

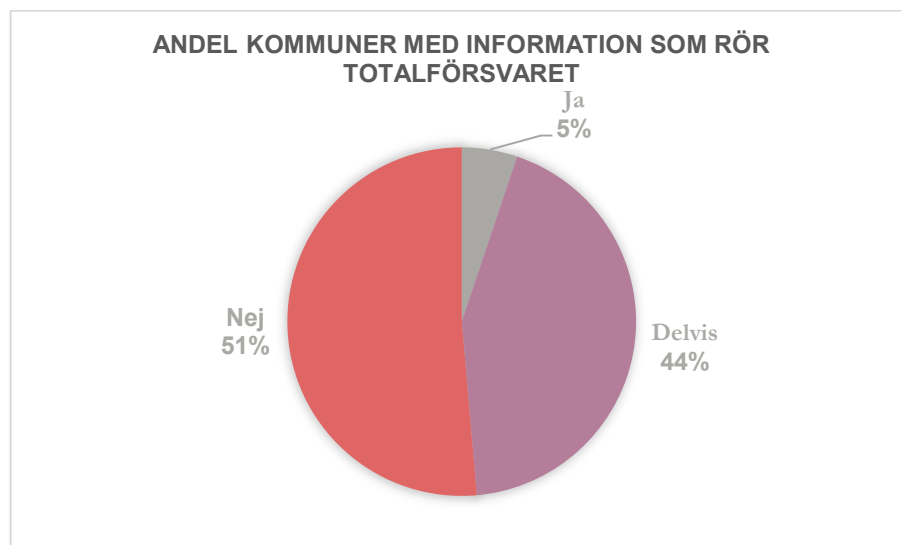
En jämförelse av figur 7 och 8 visar att det är vanligare att kommunerna på sina webbplatser kommunicerar ut individens ansvar än kommunens eget ansvar.

Finns det information som rör totalförsvaret?

Bedömningsmall

- Ja = Totalförsvaret beskrivet/till stor del beskrivet som i broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”. Förklaringar till alla eller de flesta av följande punkter:
 - Totalförsvarets komponenter,
 - höjd beredskap,
 - beredskapslarm och flyglarm,
 - skyddsrum,
 - totalförsvarsplikt.
- Ges även till de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktlänk till var på webbplatserna - dinsakerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- Delvis = Delar som rör totalförsvaret beskrivs, t.ex. beredskaps-/flyglarm och skyddsrum.
- Nej = Ingen information.

Resultat

Figur 9. Andel webbplatser med information som rör totalförsvaret för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

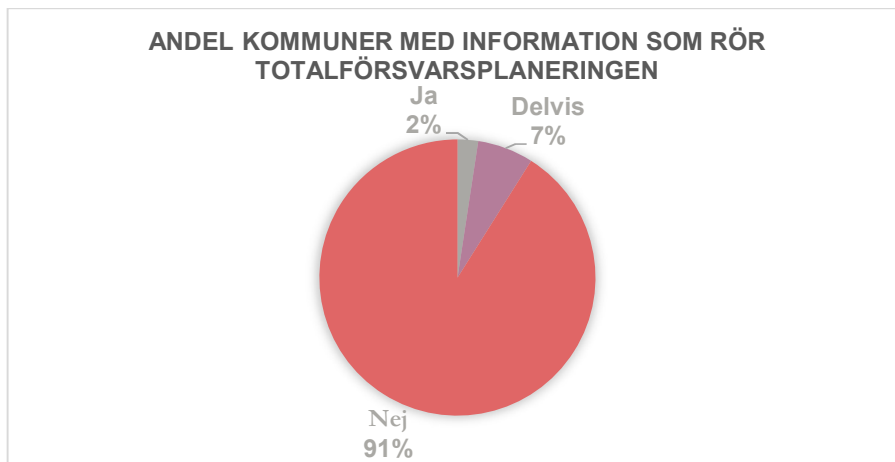
Till största del består informationen som rör totalförsvaret av skyddsrumsinformation. Det förekommer också att kommunerna i samband med texterna om VMA beskriver signalerna för flyg- och beredskapslarm.

Finns det information om totalförsvarsplaneringen?

Bedömningsmall

- Ja = Svarar på frågan ”Varför behövs ett totalförsvaret?” genom att beskriva (även om den inte är djuplodande) alla eller de flesta av följande punkter:
 - Det förändrade säkerhetspolitiska läget
 - Den militära hotbilden
 - Dagens metoder för krigföring; militär, icke-linjär, utnyttjande av gråzon
 - Dagens samhälle och dess medföljande sårbarheter: elförsörjning, IT-system, lagerhållning av nödvändiga resurser etc.
- Ges även till de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktlänk till var på webbplatserna - dinsakerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- Delvis = Ovanstående punkter nämns/beskrivs svepande, eller beskrivning av någon/ett par punkter.
- Nej = Ingen information rörande ovanstående punkter.

Resultat

Figur 10. Andel webbplatser med information som rör totalförsvarsplaneringen för samtliga 290 kommuner.

Kommentarer

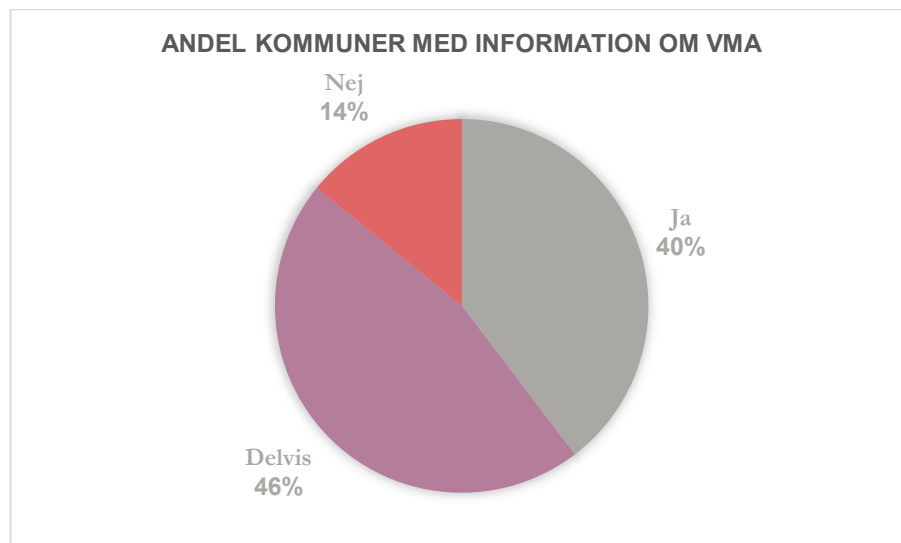
Det är endast ett fåtal kommuner som nämner något om totalförsvarsplaneringen. I förekommande fall är det vanligast att det förändrade säkerhetspolitiska läget nämns.

Finns det information om VMA?

Bedömningsmall

- Ja = Beskrivet/i stort sett beskrivet som i broschyren ”Om krisen eller kriget kommer”.
- Ges även till de kommuner som under sina krissidor först ger en inledande beskrivning och sedan tillhandahåller en direktmlänk till var på webbplatserna - dinsakerhet.se och krisinformation.se - enskilda kan få mer ingående information.
- Delvis = Beskrivs, men inte lika utförligt som i broschyren.
- Nej = Ingen information.

Resultat

Figur 11. Andel av samtliga 290 kommunala webbplatser som har information om VMA.

Kommentarer

Många kommuner som har tilldelats betyget ”Delvis” har endast information om systemet för utomhusvarning och ingen information om att VMA kan sändas via andra kanaler. Informationen presenteras också vanligen på ett sådant sätt att det för läsaren framstår som att VMA är lika med utomhusvarningssystemet.

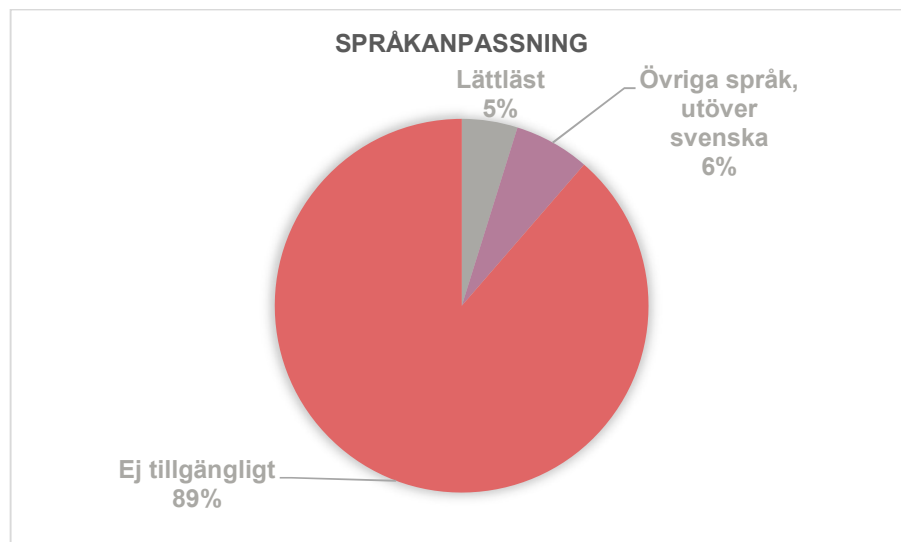
För att betyget ”Ja” ska ha tilldelats ska även information om att VMA sänds i radio och TV finnas tillgänglig. Vissa kommuner beskriver utöver detta möjligheten att VMA kan sändas till fasta telefoner och mobiltelefoner. Det senare har däremot inte bedömts som ett krav för att betyget ”Ja” ska tilldelas.

Finns det separata sidor för lättläst svenska/andra språk?

Bedömning

- Lättläst = Det finns någon typ av lättläst information som relaterar till ovanstående frågor. Lättläst information omfattar de texter som riktar sig till personer med lässvårigheter, exempelvis på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning.
- Övriga språk, utöver svenska = Översättning till annat språk utöver svenska.
- Ej tillgängligt = Ej specifikt språkanpassad information utöver de huvudsakliga sidorna med information. Endast autogenererad översättningsfunktion inbäddad på webbplatsen.

Resultat

Figur 12. Andel kommuner av samtliga 290 med någon form av språkanpassad information tillgänglig rörande frågorna 1–2 och 4–11.

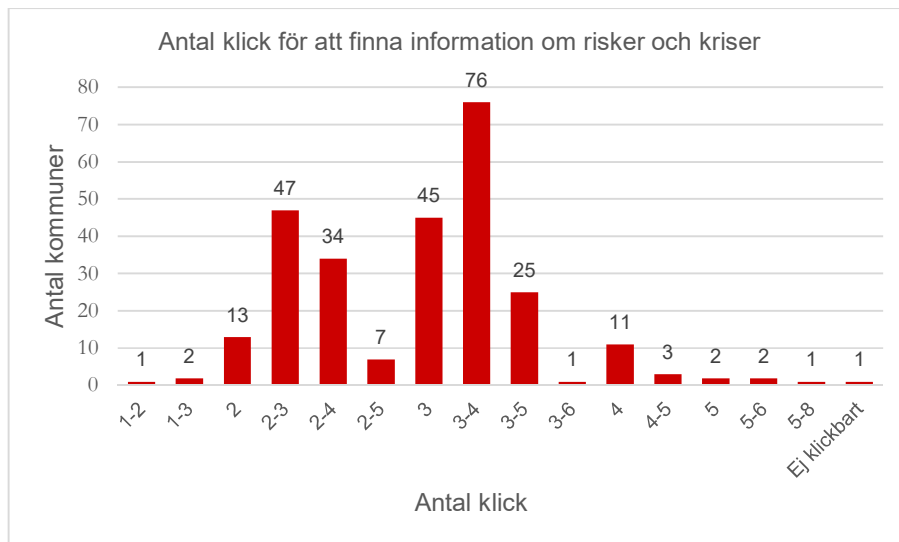
Kommentarer

Information på lättläst svenska och andra språk finns tillgängligt på webbplatserna i ett fåtal fall (se figur 12).

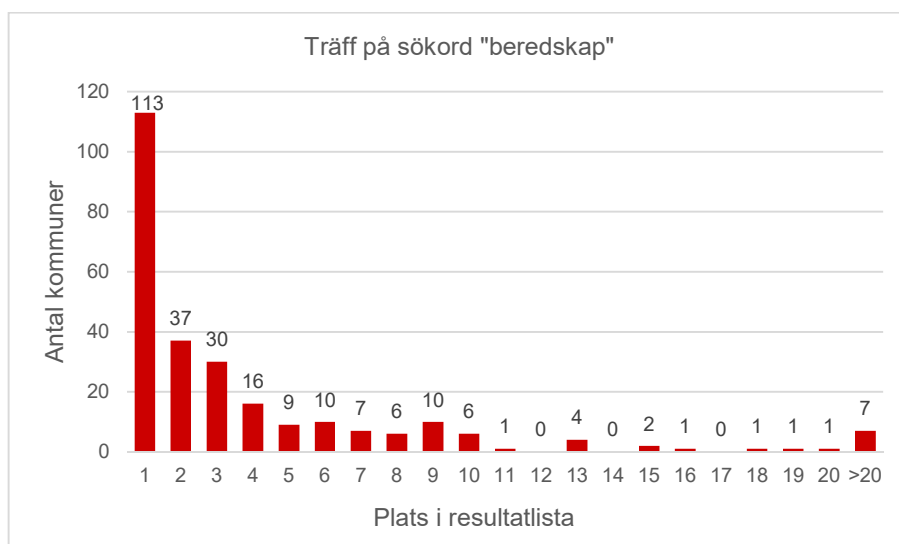
Den absoluta majoriteten av webbplatserna har autogenererade översättningsfunktioner inbäddade som en del av den översta menyraden. Detta har dock inte genererat betyget ”Delvis” eller ”Ja”.

Hur lätt är det att klicka/söka sig fram till informationen?

Resultat

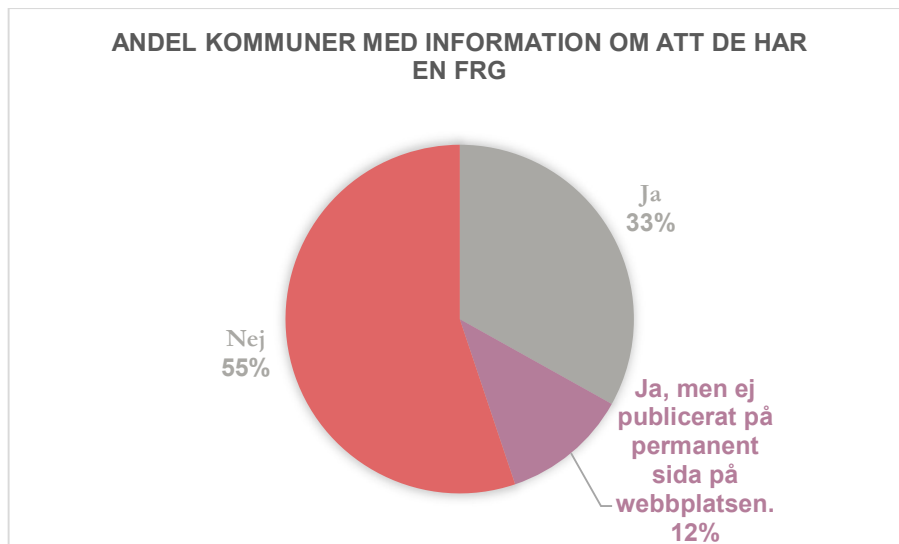
Figur 13a. Antal klick från startsidan för att nå sidorna på webbplatsen med information om risker och kriser. Intervallen indikerar att informationen ligger spridd mellan olika undersidor/flikar.

Figur 13b. Plats i resultatlistan för den första sidan med relevant information om risker och kriser. Ett klick på detta resultat tar läsaren direkt till det ställe på webbplatsen där övrig information också går att finna.

Finns det information om att kommunen har en frivillig resursgrupp (FRG)?

Resultat

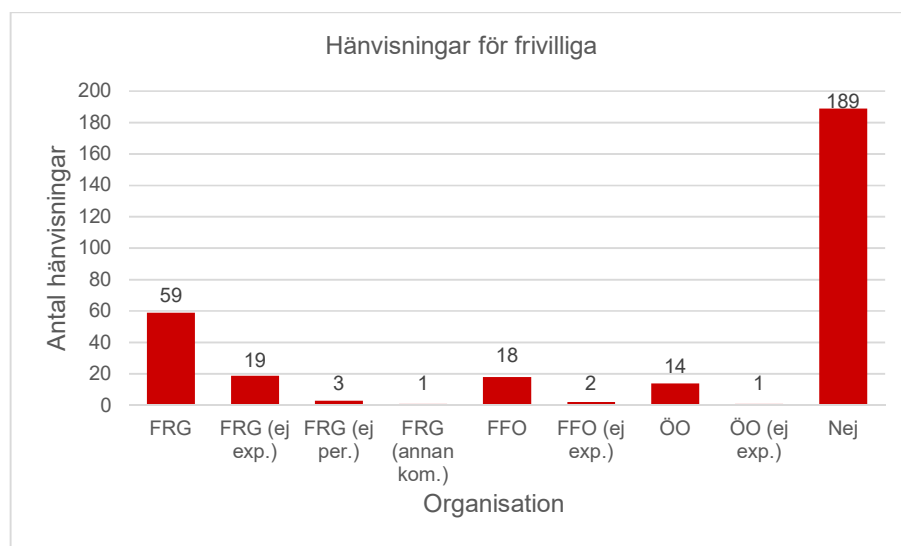
Figur 14. Kategorin "Ja, men ej publicerat på permanent sida på webbplatsen" innebär att informationen gått att få tag på via webbplatsens sökfunktion. Vanligt är då att det finns beskrivet i kommunala dokument, såsom krishanteringsplaner, årsredovisningar etc.

Finns det hänvisning till vart kommuninvånare kan vända sig om de vill hjälpa till vid kriser?

Bedömningsmall

- FRG = Ja, hänvisning till FRG.
- FFO = Ja, hänvisning till frivilliga försvarsorganisationer.
- ÖO = Ja, hänvisning till övriga organisationer/föreningar. Gäller även då organisationen ej är specificerad, t.ex. hänvisning till kommunens informationscentral, räddningstjänst etc.
- Nej = Ingen information om vart man som kommuninvånare kan vända sig.

Resultat

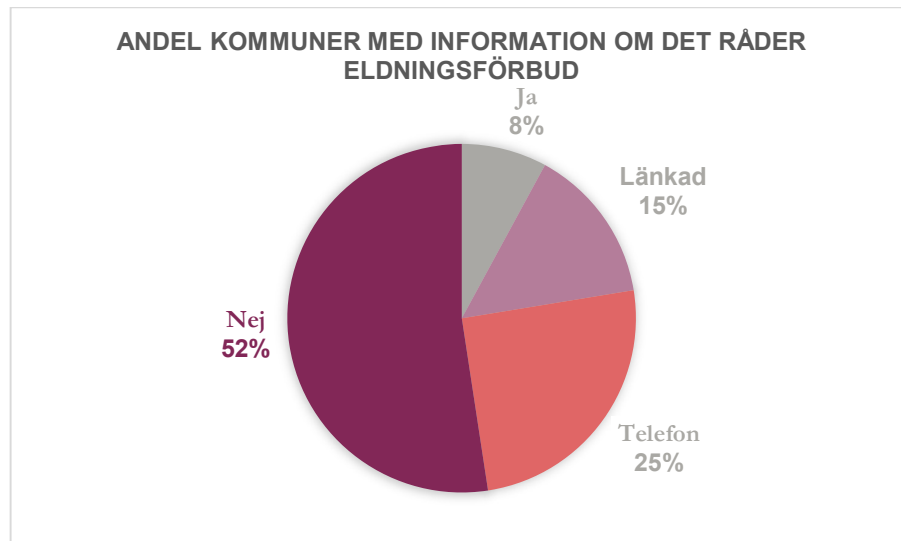
Figur 15. Antal hänvisningar riktad till potentiella frivilliga enligt kategorierna beskrivna i bedömningsmallen. Då vissa kommuner hänvisar till flera organisationer överstiger totalsumman för antal hänvisningar antalet kommuner. Tillägget "(ej. exp.)" innebär att texten inte innebär en explicit hänvisning, såsom exempelvis "Vill du hjälpa till? Kontakta...". Vanligast är då att det finns en beskrivning av vilka som ingår i kommunens FRG och deras arbetsuppgifter. Tillägget "(ej. per.)" innebär att informationen inte finns under en permanent sida på webbplatsen, utan exempelvis ligger som en del i ett sökbart nyhetsarkiv. En kommun har också hänvisat till grannkommunens FRG och har då fått tillägget "(annan kom.)".

Finns det information om eldningsförbud?

Bedömningsmall

- Ja = Det går att finna information på den kommunala webbplatsen om det råder eldningsförbud eller ej.
- Länkad = Länk till var enskilda kan finna information om det råder eldningsförbud eller ej.
- Telefon = Telefonnummer publicerat, dit enskilda kan ringa för att få information om det råder eldningsförbud eller ej.
- Nej = Ingen permanent sida på webbplatsen, exempelvis ligger enbart som en del av en nyhet i ett ”nyhetsarkiv”.

Resultat

Figur 16. Andel kommuner som tillhandahåller antingen information om det råder eldningsförbud eller ej, eller hänvisar till var denna information går att finna.

Kommentarer

Ovanstående frågeställning syftar till att undersöka tillgängligheten till information om det råder eldningsförbud eller ej. För att generera ett betyg annat än ”Nej” ska det alltså gå att ta reda på att det inte råder eldningsförbud om så är fallet vid tidpunkten för webbplatsbesöket. Det vill säga, är brandrisken låg ska det framgå att det inte råder eldningsförbud.

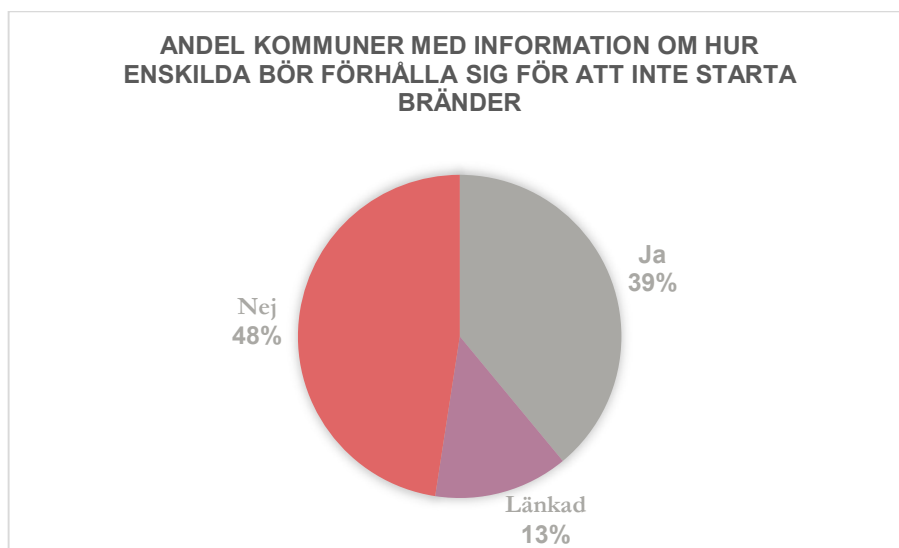
Enbart information om att det kommer att publiceras en nyhet på webbplatsens startsida vid rådande eldningsförbud har därmed genererat betyget ”Nej”.

Finns det information om hur enskilda bör förhålla sig för att inte starta bränder?

Bedömningsmall

- Ja = Information om förhållningssätt/vilka åtgärder enskilda bör vidta finns på kommunens egen webbplats.
- Länkad = Länk till information om förhållningssätt/vilka åtgärder enskilda bör vidta finns på kommunens webbplats.
- Nej = Ingen permanent sida på webbplatsen, exempelvis ligger enbart som en del av ”nyhetsarkiv”.

Resultat

Figur 17. Andel kommuner med någon typ av information om hur enskilda bör förhålla sig för att inte starta bränder, exempelvis eldningsråd.

Kommentarer

Bedömningen för denna fråga är strikt kvantitativ och ingen kvalitativ bedömning av tillgängliga råd har gjorts. Variationen i mängd tillgänglig information är stor för de olika kommunala webbplatserna.

Finns det länkar till dinsakerhet.se och krisinformation.se?

Resultat

Figur 18a. Andel kommunala webbplatser som någonstans under sina krissidor har en länk till dinsakerhet.se.

Figur 18b. Andel kommunala webbplatser som någonstans under sina krissidor har en länk till krisinformation.se.

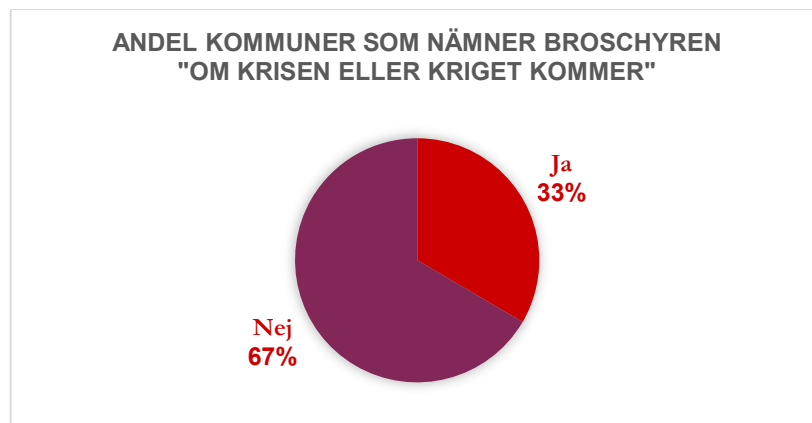
Kommentarer

Kategori ”Ja” innefattar både länkar till startsida och direktlänkar till olika undersidor. Både länkar i marginalen på webbplatserna och länkar som en del av brödtexten har bedömts som ”Ja”.

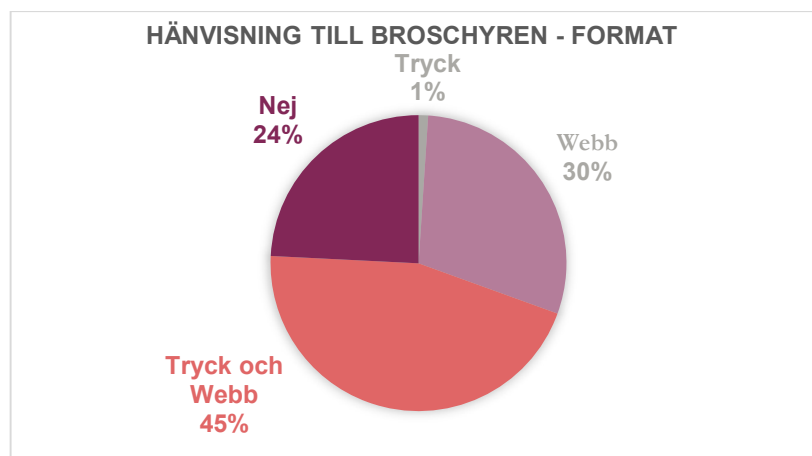
Nämns broschyren "Om krisen eller kriget kommer"?

(Samt hur enskilda kan få tag på den).

Resultat

Figur 19a. Andel kommuner som någonstans under sina krissidor nämner broschyren "Om krisen eller kriget kommer". För att ha genererat ett "Ja" måste informationen finnas tillgänglig på en permanent sida på webbplatsen. Exempelvis har en nyhetsartikel från 2018 när broschyren skickades ut alltså inte genererat ett "Ja".

Figur 19b. Diagrammet visar hur stor andel av webbplatserna som nämner broschyren samt hur enskilda kan få tag på den. Vanligast är en länk till beställningssidorna på dinsakerhet.se eller msb.se, vilket representeras av kategorin "Tryck och Webb". På många webbplatser finns broschyren uppladdad som PDF, vilket representeras av kategorin "Webb".

Riskkommunikation på kommunernas Facebooksidor

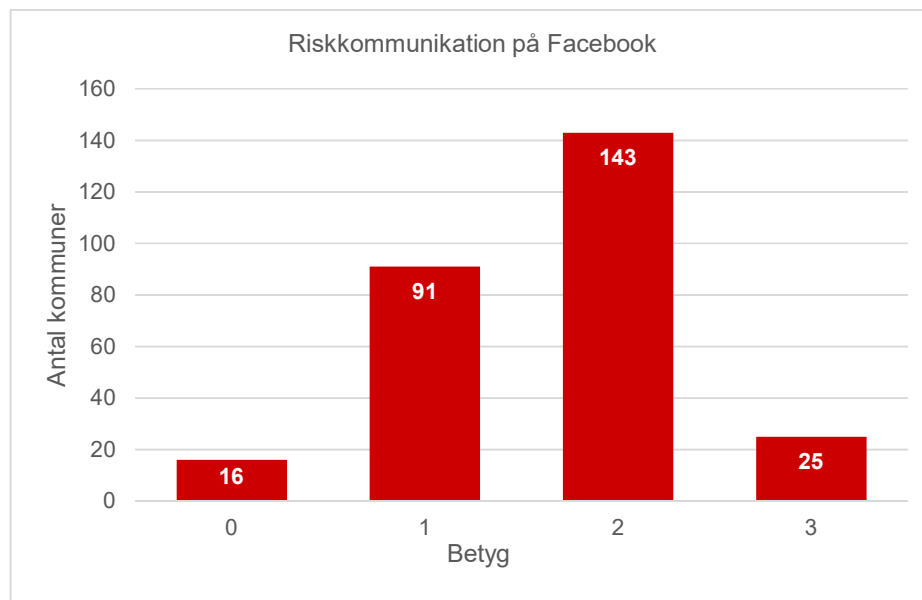
På tillgängliga 275 kommunala Facebooksidor användes söktermerna "kris" och "beredskap" på undersidan "inlägg" för att generera den information som bedömdes.

Bedömningsmall

Ovanstående frågeställning bedömdes utifrån en betygsskala 0–3 med följande betygs-kriterier:

- 3 = Flertalet inlägg med kontinuitet om risker, hemberedskap, uppdatering vid potentiella eller pågående kriser etc.
- 2 = Sporadiska inlägg som berör ovan nämnda teman.
- 1 = Något enstaka inlägg som berör risk- eller riskkommunikation. Exempelvis om kommunen informerat om Krisberedskapsveckan eller när broschyren "Om krisen eller kriget kommer" gavs ut.
- 0 = Inga inlägg som berör riskkommunikation när man i inläggsfältet söker på termerna "risk" eller "beredskap".

Resultat

Figur 20. Fördelning av betyg för de 275 kommunala Facebook-sidor som fanns tillgängliga vid tidpunkten för analysen.

Kommentarer

De flesta inlägg berör temat hemberedskap, oftast publicerade under tidpunkten för Krisberedskapsveckan. Vanligt är också att kommunen publicerar inlägg med länkar till varningar från SMHI.

En möjlig felkälla är att det i denna delanalys finns risk att söktermerna inte genererat alla de träffar som är relevanta för analysen.

En korrelationsanalys mellan kommunernas betyg för kommunikationen på Facebook och totalbetygen, presenterade under fråga 6, visade inte på någon tydlig korrelation (Korrelationskoefficient = 0,25). Det verkar alltså inte finnas något tydligt samband mellan god kommunikation på kommunala webbplatser och respektive Facebooksida.

Slutsats

Det är vanligare att informationen på de kommunala webbplatserna är övergripande och generell än att den också inkluderar lokalspecifik information. Sedan 2015 verkar dock tillgängligheten till den övergripande informationen ha förbättrats. Då saknades information gällande fråga 1 och 2 på 41% av webbplatserna, medan det vid tidpunkten för denna analys saknades på 7% av webbplatserna. En lika tydlig förändring går däremot inte att se gällande kommunikationen av information om lokala risker och hot.

Variationen i tillgänglig information är stor på de kommunala webbplatserna. En faktor torde rimligen vara variationer i resurser som tillåts avsättas för arbete med dessa frågor.

En effektiv åtgärd, förmodligen både resursmässigt och kostnadsmässigt, för att höja kvaliteten på den icke lokalspecifika informationen skulle kunna vara att kommunerna ökar sin användning av direktlänkar till den information som finns tillgänglig på dinsakerhet.se och krisinformation.se. På så sätt ökas också enhetligheten i den information som kommuniceras av kommuner och myndigheter.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se
Publ.nr MSB1453 – november 2019 ISBN